

Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto

30.06.2017

Valtiovarainministeriö

Lausuntopyyntö VM008:00/2017

Pankki- ja maksutilijärjestelmän uudistaminen

Rajavartiolaitoksen esikunta on tutustunut pankki- ja maksutilijärjestelmän uudistamishankkeen arviomuistioon ja yleisesti voidaan todeta tilitiedustelujen sähköistämisen olevan kannatettava tavoite. Asiaan liittyen Rajavartiolaitos (RVL) on osallistunut poliisin johtamaan tilitiedustelujen sähköistämistä koskevaan hankkeeseen, joka on vielä kesken.

Rajavartiolaitoksen toimivalta saada tässä asiassa tarkoitettuja tietoja (henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 18 §:n mukaisesti) on tällä hetkellä riittävän kattava. Tämän vuoksi Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien laajentamista ei ole tarpeen arvioida tässä yhteydessä.

Arviomuistiossa esitetty rekisterin ja tiedonhakupöytäkirjan yhdistelmä vaikuttaa toteuttamiskelpoiselta ratkaisulta. Tässä vaiheessa on vaikea arvioida toteutuksesta aiheutuvia kustannuksia. Rajavartiolaitoksen tilikyselyiden vähäisen määrän (noin 200-300 kpl vuodessa) takia kyselyiden sähköistamisella ei ole juurikaan henkilötövaikutuksia. Toisaalta voidaan arvioida käytännöllisemmän sähköisen järjestelmän todennäköisesti lisäävän kyselyjen tekemistä nykyisestä ja parhaimmillaan rikoshyödyn takaisin saamista. Helppokäyttöinen ja nopea järjestelmä voisi lisätä kyselyjen määrää vuositason arviolta 20-30%..

Mahdollisen uuden rekisterin ylläpitäjän tulisi olla viranomainen. On tarkoitukseenmukaista, että rekisterin ylläpitäjäksi säädetään viranomainen, joka käyttää eniten rekisteriä tai kenen tehtävissä rekisterillä on isoin merkitys.

Rajavartiolaitoksen osalta odotamme poliisin johtaman hankkeen lopullisia tuloksia ja arviota kustannusvaikutuksista. Poliisi ja Rajavartiolaitos tulevat käyttämään järjestelmää rikostorjunnassa samojen toimintamallien mukaisesti. Kun sähköisen järjestelmän rakentamisesta ja ylläpitämisestä koituvat kulut sitä käyttävälle viranomaiselle ovat tiedossa, on mahdollisuus arvioida oman sähköisen rajapinnan rakentamista järjestelmään. Tässä vaiheessa todennäköisempi ratkaisu on hyödyntää poliisin käyttöön tulevaa järjestelmää.

Rajavartiolaitos tuo esiin erityisenä huomiona käytössä olevat epäviralliset pankki- ja rahansiirtojärjestelmät. Maailmalla toimii erilaisia kolmansien maiden kansalaisten kotimaistaan tuomia pankki- ja/tai rahansiirtojärjestelmiä, joista yleisesti puhutaan Hawaloina. Suomessa toimii ainakin 30 rekisteröityä Hawalaa. Viranomaiset ovat toiminnassaan havainneet, että Suomessa toimii runsaasti myös rekisteröimättömiä Hawaloita. Hawaloiden määrä ja merkitys on kasvanut Suomeen saapuneiden kolmansien maiden kansalaisten määrän kasvaessa. Tämä on korostunut erityisesti vuosien 2015 ja 2016 siirtolaisilmiön jälkeen.

Hawaloiden hyväksikäyttäminen rikollisessa toiminnassa on yleisesti tunnettu ongelma ympäri maailmaa. Hawaloiden rooli korostuu erityisesti rikoksissa, joilla on liityntä epävakaisiin valtioihin (esimerkkeinä Somalia, Irak, Syyria tai Afganistan), joissa ei ole vakaata pankkijärjestelmää. Yleisesti Hawaloita hyväksikäytetään ainakin laittomaan maahantuloon, ihmiskauppaan, huumausaineisiin, rahanpesuun ja terrorismiin liittyvissä rikoksissa. Rajavartiolaitoksen tutkimissa rikosasioissa kohdataan säännöllisesti Hawaloiden hyväksikäyttämistä. Rikostorjunnassa käytettävien tietojen saaminen Hawaloista on käytännössä vaikeaa. Rajavartiolaitos esittää, että asian jatkovalmistelussa otettaisiin huomioon myös erilaisten epävirallisten pankki- ja rahansiirtojärjestelmien liittäminen kaavailtuun rekisteriin.

Oikeudellisen osaston osastopäällikkö
Hallitusneuvos

Ari-Pekka Koivisto

Rikostorjuntayksikön päällikkö
Komentaja

Matti Lallukka

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 30.06.2017 klo 13:29. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

TIEDOKSI

RVLE Teknillinen osasto
RVLE Suunnittelu- ja talousyksikkö